

Telegraful Român

Anul 165 • nr. 45-48

1 și 15 decembrie 2017

«ICOANA NAȘTERII DOMNULUI – DESCOPERIREA TAINEI ÎNTRUPĂRII»

Cuvânt pastoral la Nașterea Domnului – 2017

† LAURENȚIU,
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

„Să prăznuim cu evlavie Nașterea lui Hristos, cu mintea ridicându-ne spre Vifleem, și să ne înălțăm cu cugetul, și să vedem în peșteră mare taină; că s-a deschis Edenul, venind Dumnezeu, din curata Fecioară, desăvârșit fiind El în Dumnezeire și în omenire.”
(Stihiră din Vecernia Înainte-prăznuirii Nașterii Domnului, din 20 decembrie)

Iubiții mei fii sufletești,

În această Mare Zi de prăznuire a Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, sufletele noastre sunt cuprinse de lumină și de bucurie sfântă și netrecătoare, care coboară din Ceruri. Este bucuria dumnezeiască negrăită pe care au vestit-o îngerii și au trăit-o magii și păstorii, care au văzut cu ochii lor, în ieslea săracă din Betleem, frumusețea și slava Pruncului Împărat – Începătorul Vieții –, smerenia Preasfintei Fecioare, dar și înțelepciunea și cuvioșia Dreptului Iosif.

Marea bucurie duhovnicească a Crăciunului ni se împărtășește prin prăznuirea liturgică, care nu este o simplă comemorare sau aducere-aminte a ceva ce s-a petrecut demult, în adâncul istoriei, ci este actualizarea duhovnicească a lucrării dumnezeiești, intrare tainică a Bisericii, prin credință, dincolo de timp, în Bucuria veșnică a evenimentului mântuitor, de care ne împărtășim la Sfânta Liturghie a acestui Praznic. Astfel, acea noapte minunată din trecut, în prăznuirea liturgică, devine un astăzi pentru noi, iar noi devenim, tainic, contemporani cu evenimentul sărbătorit. De aceea, cu nespusă bucurie, cu toții cântăm: „Astăzi cerul și pământul să se veselească; îngerii cu oamenii duhovnicește să prăznuiască... astăzi Dumnezeu pe pământ a venit și omul la ceruri s-a suit; astăzi este văzut cu trup de om Cel ce din fire este nevăzut...” [Stihira Litiei de la Vecernia Praznicului, Mineiul pe Decembrie, EIBMBOR, București, 1991].

Posibilitatea de a pregusta din veșnicia Împărăției Cerurilor încă de aici, din această lume, este un mare dar făcut nouă de Dumnezeu, pregătindu-ne pentru viața viitoare. De aceea, Biserica a rânduit pentru noi sărbătorile, ca prilej unic de împletire a istoriei vieții noastre cu viața veșnică a Împărăției Cerurilor, de unire a pământescului cu cerescul, a vieții oamenilor cu viața lui Dumnezeu. Fiind îmbrăcați în trupul acesta material, noi ne împărtășim de această realitate nevăzută prin actele liturgice, prin lecturile biblice, prin cântările bisericești, dar și prin icoanele și frescele cu care sunt împodobite bisericile noastre și care coboară cerul pe pământ.

Prin cuvintele dumnezeiești ale Sfintei Evanghelii pe care le ascultăm la Sfânta Liturghie și le primim astăzi în inimile noastre suntem, tainic, de față, împreună cu magii și păstorii, la Minunea Nașterii Pruncului Mântuitor, iar prin icoana Slăvitului Praznic, căreia, astăzi, ne închinăm cu evlavie și o sărutăm cu credință, ne apropiem

și mai mult de Betleem, pentru a vedea descoperită Taina Întrupării Fiului Ceresc, pentru a vedea frumusețea și slava cea negrăită a smereniei dumnezeiești și a iubirii nesfârșite a lui Dumnezeu pentru noi, oamenii.

Evanghelia și icoana nu pot fi despărțite una de cealaltă, căci „ceea ce este cuvântul pentru auz, aceea este icoana pentru văz, căci cu ajutorul minții ne unim cu icoana”, spune Sf. Ioan Damaschin. Ceea ce Evanghelia spune prin cuvinte, ceea ce actele liturgice sugerează prin simbol, aceea o vestește icoana prin imagine și culoare. Ea este o „fereastră spre cer” prin care privim viața viitoare, prin care viața viitoare intră în viața noastră. Ea este o punte între două lumi, între lumea noastră și lumea cea cerească și prin care noi putem participa, prin credință, la o realitate dincolo de simțurile noastre, dincolo de timp și de istorie.

Iubiți credincioși,

Pentru a înțelege mai bine această taină a Înomenirii Fiului lui Dumnezeu și pentru a ne face și pe noi părtași la această minune, Biserica a rânduit ca acest eveniment major al economiei mântuirii să fie reprezentat artistic în icoana Nașterii Domnului, una dintre cele mai frumoase și mai expresive icoane ale Ortodoxiei, în care sunt contopite atât elemente biblice, dogmatice, cât și altele preluate din literatura apocrifă. În această icoană se îmbină elemente din Evanghelia după Luca (Luca 2, 1-20), din Evanghelia după Matei (Matei 1, 18-25; 2, 1-12) și elemente din textele apocrife, în special Protoevanghelia lui Iacov, în care apare relatată ispitierea Dreptului Iosif, dar și momentul spălării Pruncului Hristos. Această admirabilă sinteză artistică vrea să ne arate cum viața lui Dumnezeu devine viața noastră și cum noi, trăind această negrăită coborâre a Celui Preaînalt, ne putem ridica cu totul la cele cerești, așa cum ne învață prima catavasiă a Praznicului: „Hristos Se naște, slăviți-L! Hristos din Ceruri, întâmpinați-L! Hristos pe pământ, înălțați-vă! Cântați Domnului tot pământul și cu bucurie lăudați-L, popoare, că S-a preaslăvit!”

Icoana Nașterii Domnului, așa cum a fost ea concepută și zugrăvită de Părinții bisericești, este, cu adevărat, o „Evanghelie” pictată, o teofanie, o neprețuită comoară vizuală de înțelesuri adânci și învățături mântuitoare ale acestui praznic. Prin privirea și cinstirea cu credință a icoanei Crăciunului devenim și noi martorii

(continuare în p. 2)

† IRINEU,
Arhiepiscop
al Alba Iuliei

PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI – 2017

Cu aproximativ șapte secole înaintea erei creștine, Evanghelistul Vechiului Testament, prorocul Isaia (740-686 î.Hr.) mărturisea următoarele: „Iată, fecioara va purta în pântece și va naște fiu și-L vor chema cu numele de Emanuel” (Is. 7, 14), care înseamnă „Cu noi este Dumnezeu”. Această naștere minunată a avut loc la „plinirea vremii” (Gal. 4, 4).

Profeția lui Isaia, alături de toate celelalte profeții, ne ajută să înțelegem bine că, prin Întruparea Sa de la Duhul Sfânt (cf. Mt. 1, 20) și din Fecioara Maria și, mai ales, prin Nașterea Sa ca Om, Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, intră în umanitate. Domnul rămâne „până la sfârșitul veacului” (Mt. 28, 20) prezent în mijlocul oamenilor care cred în El și-L iubesc pe El.

Drept-măritori creștini,

În urmă cu două mii de ani, oamenii L-au văzut pe Dumnezeul întrupat, înfășat în scutece și culcat într-o iesle. Câțiva ani mai târziu, ei au auzit cuvinte cerești ieșite din gura Lui, s-au atins de veșmintele Lui, au fost uimiți de învățătura și de minunile Lui. Contemporanii lui Hristos aveau îndreptățirea să strige entuziasmați: „Cu noi este Dumnezeu!”. Cu aceeași îndreptățire și însuflețire, putem striga și noi, creștinii de astăzi: „Cu noi este Dumnezeu!”. Iubirea divină s-a descoperit tuturor prin Hristos, drept pentru care Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „Prin iubirea Sa mai presus de minte și nesfârșită pentru om, Dumnezeu a devenit cu adevărat și prin natură tocmai ceea ce iubea”, adică om. El este Emanuel, Dumnezeul coborât printre oameni.

Când Iisus avea 33 de ani, i-a lăsat pe ucenici fără prezența Sa trupească, dar nu i-a lăsat lipsiți de mângâiere. Nici pe ei și nici pe noi nu ne-a lăsat orfani (cf. In. 14, 18), ci ne-a trimis un Alt Mângâietor, Care „în veac să rămână cu noi” (cf. In. 14, 16). Împărtășindu-le pe Duhul Sfânt fraților Săi din toate neamurile, i-a constituit pe aceștia ca Trup al Său, în chip tainic. Sfântul Grigorie cel Mare zice: „Răscumpărătorul nostru S-a înfășat pe Sine ca una și aceeași persoană cu Biserica pe care Și-a asumat-o”. Aici, Emanuel își permanentizează prezența Sa printre noi.

În Biserică, prin Sfintele Taine, Hristos revărsă viața Sa în toți creștinii, unindu-i intim și real cu El, Care a pățimit și a fost preamărit. Afundați în baia Sfântului Botez, ne facem părtași la moartea și învierea lui Hristos (cf. Rom. 6, 4; I Cor. 12, 13). În Biserică, credincioșii ascultă cuvântul

(continuare în p. 4)

«ICOANA NAȘTERII DOMNULUI – DESCOPERIREA TAINEI ÎNTRUPĂRII»

(urmare din p. 1)

oculari ai evenimentului zugrăvit și pătrundem tainic în măreția lucrării dumnezeiești împlinite în peștera săracă din Betleemul Iudeii. Sufletele noastre sunt copleșite de iubirea cea nemărginită a lui Dumnezeu pentru oameni și de smerenia cea mai presus de minte a Fiului Mântuitor, coborât pe pământ.

Vom încerca, cu multă venerare, să pătrundem în Taina Întrupării, prin prezentarea semnificației teologice și simbolice a minunatei icoane a Nașterii Domnului.

Reprezentarea picturală din icoană este structurată pe trei registre: în partea ei superioară apare zugrăvită lumea cerească, în registrul central este reliefat evenimentul Nașterii Domnului, unirea dintre Dumnezeu și om, iar în registrul inferior este redată, simbolic, lumea pământescă. Această împărțire ne ajută să înțelegem mai ușor cum Dumnezeu S-a întrupat și care sunt elementele lumii acesteia prin care Cel Preainalt S-a coborât la noi pentru a ne dăruia viața Sa cea dumnezeiască.

În registrul superior al icoanei este zugrăvită bolta cerească din care coboară o rază de lumină spre steaua călăuzitoare, iar apoi se desparte în trei raze, descoperindu-ne pe Dumnezeu Cel Unul în ființă și întreit în Persoane, Sfânta Treime, Care participă la mântuirea omului. Raza cerească coboară din cer peste un munte auster, care sugerează lumea neprimitoare și ostilă, lumea de după căderea în păcat a protopărinților noștri, Adam și Eva. Totodată, simbolic, stâncile ascuțite ale acestui munte sunt redade asemenea unor trepte, sugerând unirea cerului cu pământul, prin pogorârea lui Dumnezeu la om și urcarea omului la Dumnezeu, prin minunea Întrupării lui Hristos. Deasupra stâncilor vedem razele Luminii dumnezeiești care mângâie întreaga creație și alungă întunericul păcatelor și al necunoașterii de Dumnezeu prin Întruparea Fiului Său.

Registrul ceresc este întregit prin zugrăvirea a două cete de îngeri, cea din partea stângă cu privirea înălțată spre Izvorul de Lumină, aducând laudă neîncetată lui Dumnezeu, iar cea din partea dreaptă, aplecată spre păstori, vestindu-le acestora Nașterea Împăratului Ceresc. Prezența îngerilor mărturisește dumnezeirea Pruncului și ne arată că întreaga creație, văzută și nevăzută, participă la împlinirea acestei taine dumnezeiești.

În centrul icoanei, în registrul dedicat aspectului divino-uman al evenimentului, sunt înfățișate chipurile luminoase și pline de slavă cerească ale Pruncului Iisus și Maicii Sale, Preacurata Fecioară Maria, exprimate artistic după capacitățile umane limitate ale iconarului și la nivelul nostru de înțelegere. Sunt reprezentați alături toți martorii acestui eveniment tainic și dumnezeiesc: magii, care vin cu daruri, păstorii, care cântă, precum și boul și asinul din staulul sărăcăcios.

Întreaga reprezentare a Nașterii Domnului este una plină de semnificații simbolice. În icoanele bizantine, Pruncul Hristos este zugrăvit fie dormind, fie treaz, privind cu Chipul Său blând și plin de dragoste către Maica Sa cea Preacurată. Scutecele în care este înfășat au forma unor fâșii înguste asemenea giulgiurilor de înmormântare, brațele Sale se încrucișează pe piept în chipul Crucii, iar ieslea în care este așezat are aspectul unui altar-mormânt. Pruncul Mântuitor apare înfățișat ca fiind pregătit pentru jertfă încă din prima clipă a venirii Sale în lume, căci El S-a făcut trup pentru a ne mântui prin jertfa Sa de pe Cruce.

Alături de Pruncul Ceresc se află Fecioara Maria în fața ieslei, pe jumătate rezemată pe un pat de culoare purpurie sau roșie, asemenea unui pat împărătesc, pentru a sugera astfel preacinstirea ce i se cuvine Născătoarei de Dumnezeu. Prin această poziție a Maicii Domnului este afirmat, iconografic, adevărul nașterii mai presus de fire (din Fecioară, fără dureri) a Mântuitorului Hristos, iar cele trei stele așezate pe cap și umeri simbolizează pururea fecioria Maicii Domnului, înainte, în timpul și după naștere. Chipul Maicii Domnului poartă aura smereniei și a tăcerii dinaintea împlinirii Tainei celei din veci ascunse. Expresia chipului ei este una meditativă. Ochii ei privesc în depărtare, cu nesfârșită durere, la moartea ce avea să o

suporte Pruncul din brațele ei. Ea apare zugrăvită ca fiind adevărată „roabă a Domnului” (Luca 1, 38), slujitoare a lui Dumnezeu, care vine la Betleem pentru a naște în chip smerit, într-o peșteră sărăcăcioasă, mai presus însă de legile firii, pe Cel care avea să umple de bucurie și viață nouă întreaga creație. Dumnezeu atât de mult Se umanizează din iubire pentru noi, încât acceptă să Se nască dintr-o femeie, dintr-o Fecioară preacurată, pe care ne-o face Mamă nouă tuturor, dorind să ne iubească și prin iubirea ei curată.

Ascultarea și slujirea Fecioarei are loc într-un cadru cu totul neprimitor. Deschizătura întunecoasă a peșterii în mijlocul stâncilor ascuțite, așa cum apare în icoană, închipuie cosmosul căzut, lumea copleșită de păcat prin căderea omului, precum și iadul, străfundurile întunericului, pe care doar Mântuitorul, Soarele Dreptății, le risipește odată cu Nașterea Sa.

Alături de Maica Domnului și de Pruncul Ceresc, în peștera întunecoasă, se întrezăresc două animale, boul și asinul, a căror prezență este semnificativă, deoarece ne aduce aminte de împlinirea profeției lui Isaia: „Boul își cunoaște stăpânul și asinul, ieslea domnului său, dar Israel nu Mă cunoaște; poporul Meu nu Mă primește” (Isaia 1, 3). Refuzat de locuitorii Betleemului, Stăpânul întregii creații este primit de necuvântătoare, care-I oferă ieslea și paiele ca sălaș și așternut.

Mesia cel mult așteptat este însă primit de popoarele păgâne, sugerate prin venirea magilor, dar și de oamenii simpli și smeriți la inimă ai poporului lui Israel, care apar în chipul păstorilor care ascultă mesajul îngerilor. Ei primesc cei dintâi vestea minunatei Nașteri, fiind, prin simplitatea și curăția lor, mai apropiați de lumea cerească. Păstorii reprezintă primii fii ai lui Israel (poporul ales de Dumnezeu), care I se închină Pruncului, ei simbolizând începutul Bisericii dintre evrei, iar magii, începutul Bisericii neamurilor.

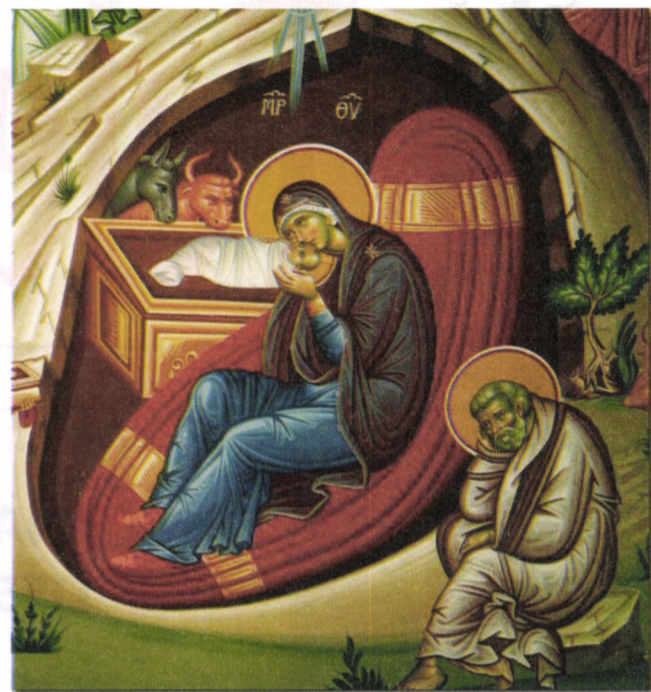
Cei trei magi de la Răsărit sunt reprezentați fie pe cai, călăuziți de stea spre locul Nașterii, fie aducând Pruncului întreit dar, de aur, de tămâie și de smirnă, ei preînchipuind pe femeile purtătoare de mir, venite la mormânt în dimineața de Paști. În cântările Vecerniei acestui mare praznic ne este descoperită și semnificația simbolică a darurilor aduse de magi:

„Domnul Iisus născându-Se în Betleemul Iudeii, magii, venind de la Răsărit, s-au închinat lui Dumnezeu, Celui Ce S-a întrupat; și îndată deschizându-și vistieriile, I-au adus daruri scumpe: aur lămurit, ca unui Împărat al veacurilor; tămâie, ca unui Dumnezeu al tuturor și ca unui mort de trei zile; și smirnă, ca Unuia fără de moarte. Toate neamurile veniți să ne închinăm Celui Ce S-a născut spre mântuirea sufletelor noastre” [Stihiră la Stihovna Vecerniei praznicului, Mineiul pe Decembrie, București, 1991, p. 384].

Cel de al treilea registru, cel de jos, al icoanei se ocupă doar de lumea pământescă, redând două scene distincte: într-un colț al icoanei apare Dreptul Iosif, așezat deoparte de Preasfânta Fecioară Maria, stând de vorbă cu un bătrân ciudat, iar în colțul celălalt al icoanei este reprezentată scena îmbăierii Pruncului. Aceste două scene sunt preluate din Evangheliile apocrife.

Dreptul Iosif, ocrotitorul Maicii Fecioare și al Pruncului Iisus, este înfățișat ca având o vârstă înaintată, fiind îngândurat, dezorientat, uimit și tulburat, deopotrivă, dinaintea Tainei minunate la care este părtaș: un Prunc zămislit de la Duhul Sfânt Se naște din Maică Fecioară! Mîntea omenească limitată îl gârbovește și îl tulbură, însă lumina credinței îl ridică și-l face ascultător de Dumnezeu.

Dreptul Iosif stă de vorbă cu un bătrân ciudat, înveșmântat într-o piele de animal, care stă aplecat de spate dinaintea lui, și care îl reprezintă, simbolic, pe amăgitorul Satan, deghizat în chipul unui păstor. Acesta îl ispitește pe Dreptul Iosif, logodnicul Fecioarei, cu gânduri necurate, așa cum apare relatat și în Imnul Acatist: „Vifor de gânduri necuviincioase având întru sine înțeleptul Iosif s-a tulburat [...], dar cunoscând că zămisirea ta este de la Duhul Sfânt, a zis: Aliluia!” [Acatistul Bunevestiri, Condac 4]. În persoana Dreptului Iosif, icoana dezvăluie

nu numai drama sa personală, ci, mai ales, drama întregii omeniri, care a privit taina nu prin ochii credinței, ci ai rațiunii limitate.

Scena îmbăierii Pruncului nu apare în Evangheliile canonice, însă iconografia a reținut-o pentru a arăta faptul că Hristos a venit în lume și a acceptat de bunăvoie să Se supună tuturor rânduielilor și obiceiurilor pământești, făcându-Se de bunăvoie rob, pentru ca pe toți să îi răscumpere mai apoi prin moartea și Învierea Sa.

Iubiți credincioși,

Icoana Nașterii Pruncului Mântuitor ne prezintă, vizual și tainic, Bucuria cea mare, că cerul se unește cu pământul, iar îngerii împreună cu păstorii se veselesc, descoperind, totodată, taina mântuirii oamenilor în Biserica lui Hristos, în care Liturgia noastră, săvârșită pe pământ de păstorii sufletești, se unește cu Liturgia veșnică, săvârșită neconținut, în ceruri, de către sfinții îngeri.

Icoana Înomenirii Fiului Ceresc ne cheamă să ne apropiem de Domnul cu credință și cu dragoste, să ne lășăm pătrunși de taina curățitoare și sfințitoare a Întrupării Sale, să ne umplem de bunătate ca păstorii, de curăție și dragoste ca îngerii, de smerenie și ascultare, precum Dreptul Iosif, de neclintită nădejde ca magii, pentru ca astfel să ne învrednicim să fim și noi părtași la Ospățul acestei Bucurii netrecătoare.

Să ne facem cu toții copii la inimă pentru ca să ne putem întâlni cu Pruncul Iisus Hristos, Cel smerit, Care a venit în lume pentru noi și a noastră mântuire. Acesta să Se nască și să Se sălășuiască în inimile noastre. Să împodobim cu virtuți ieslea sufletului nostru în care S-a născut Hristos. Să Îi aducem daruri ca magii: postul, rugăciunea și milostenia.

Sărbătoarea Nașterii Domnului să ne fie prilej de înnoire sufletească pentru toți: pentru copiii și tinerii noștri, pentru familiile noastre, pentru comunitățile noastre, dar și pentru noi înșine. Lumina Fiului Ceresc să lumineze chipurile noastre, să alunge întunericul întristărilor și al suferințelor. Pacea pe care o aduce în lume Pruncul Mântuitor să alunge tulburările pricinuite de multele noastre păcate, de vrajba și dezbinarea dintre noi. Nădejdea Vieții celei noi, pe care o vedem azi răsărind în Betleem, să umple prăpastia deznădejzii din inimile noastre. Să ne înveșmântăm, astăzi, sufletește în bucuria cea mare, că ni S-a născut Mântuitorul și Domnul! Să ne întoarcem spre casele noastre îmbogățiți cu adevărat în Dumnezeu! Să descoperim semenilor noștri de aproape sau de departe, neștiutori, rătăciți, indiferenți sau dezinteresați, preafrumoasa icoană a Praznicului de acum oglindită în propria noastră viață; să vadă și să înțeleagă, din cuvintele și din faptele noastre, că adevărata bucurie și adevărata fericire a Crăciunului izvorăște din Taina Betleemului, acolo unde s-a împlinit și s-a descoperit lumii Iubirea nesfârșită a lui Dumnezeu pentru noi.

Vă dorim, tuturor, să petreceți cu pace și cu bucurie sfântă aceste minunate zile de prăznuire, iar Anul Nou, care se apropie, să ne găsească mai bogați în credință, bunătate și iertare, mai aproape de Dumnezeu.

Sărbători fericite! An Nou binecuvântat! Întru mulți și fericți ani!

† SOFRONIE,
Episcop
al Oradiei

Cinstiți părinți și frați, iubiți
fii și fiice duhovnicești,

Trăim cu emoție sfântă clipele fericite și binecuvântate ale marii noastre sărbători creștine, un timp al păcii și bucuriei, al liniștii și iertării. Pentru că Dumnezeu, „*Cel ce este*” (Ieșirea 3, 14), „*Începutul și Sfârșitul*” (Apocalipsa 22, 13), Domnul oștirilor cerești a hotărât ca pe pământ să coboare pacea și liniștea, pentru ca în oameni să se așeze bucuria împăcării, izvorul nesecat al iertării, împăcare cu Dumnezeu-Creatorul și întreolaltă, întru dobândirea iertării divine, prin iertarea noastră reciprocă, a unora de către alții.

Timpul păcii și al liniștii, al bucuriei și al iertării s-a așternut în lume, peste fața întregului pământ, odată cu venirea în mijlocul nostru și înomenirea Fiului și Cuvântului veșnic al lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul, după inspiratul cuvânt al Sfântului Apostol Pavel: „*Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine Însuși, nesocotindu-le greșelile lor și punând în noi cuvântul împăcării*” (II Corinteni 5, 19). Ceea ce ne ajută să înțelegem că „*toate sunt de la Dumnezeu, Care ne-a împăcat cu Sine prin Hristos și Care ne-a dat nouă slujirea împăcării*” (II Corinteni 5, 18).

Hristos Domnul vine în lume, Se face Fiul Omului pentru noi, oamenii, pentru a ne dărui pacea Sa, pentru a ne împăca, prin Sine, cu Tatăl, pentru a ne transforma, din oameni înstrăinați și fii răătăciți, risipiți în faptele, cuvintele și gândurile noastre, în slujitori ai împăcării, lucrători înmulțitori ai păcii în lume, „*împreună-lucrători cu Dumnezeu*” (I Corinteni 3, 9), ancorați în iubirea nesfârșită, fără hotar, a Preasfintei Treimi, Dumnezeu cel viu și Adevărat, Alfa și Omega, „*Cel ce este, Cel ce era și Cel ce vine, Atoțtitorul*” (Apocalipsa 1, 8), „*Cel dintâi și Cel de pe urmă, Începutul și Sfârșitul*” (Apocalipsa 22, 13).

Iubit popor al lui Dumnezeu,

Frumusețea iubirii netrecătoare a lui Dumnezeu față de noi, oamenii, strălucește cu putere, deși foarte discret,

SCRISOARE PASTORALĂ LA SĂRBĂTOAREA NAȘTERII DUPĂ TRUP A DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

subtil, duhovnicește, în măreția amețitoare a libertății după Duhul, cu care Domnul ne-a înzestrat, din care fășnește ca un torent limpede, proaspăt și curat, harul divin necreat, ce ne ajută să descoperim uriașa responsabilitate ce ne incumbă, care acoperă, ca o mantie grea de dumnezeiești energii, umerii noștri plăpânzi, luminându-ne a pricepe că „*Domnul este Duh, și unde este Duhul Domnului, acolo este libertate*” (II Corinteni 3, 17).

De aceea, se cuvine să regăsim resursele necesare pentru a ne manifesta, în primul rând noi, creștinii, în lume ca frați și surori, părinți și maici, fii și fiice, aparținând aceleiași familii spirituale a umanității, îmbinând libertatea cu responsabilitatea, redescoperind, cu alte cuvinte, fraternitatea noastră, cinstindu-ne, respectându-ne, prețuindu-ne, urmând îndemnul adresat romanilor odinioară de Marele Pavel: „*primiți-vă unii pe alții, precum și Hristos v-a primit pe voi, spre slava lui Dumnezeu*” (Romani 15, 7). Numai așa vom ajunge și noi să vedem splendoarea negrăită a planului divin mântuitor, întrucât Domnul Dumnezeu a voit ca „*toate să fie iarăși unite în Hristos, cele din ceruri și cele de pe pământ*” (Efeseni 1, 10).

Pentru a fi roditoare în noi darurile primite de Sus, suntem chemați să stăm „*tari în libertatea cu care Hristos ne-a făcut liberi*” (Galateni 5, 1), nu după chipul trecător al veacului acestuia, înstrăinat și decăzut, nimicitor al tradițiilor, distrugător al fraternității curate, după voia dumnezeiască, pulverizator al familiei lăsate de Cel ce l-a zidit pe Adam și i-a dăruit soție pe Eva, ascultând de îndemnul paulin: „*să nu vă potriveți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții, ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun și plăcut și desăvârșit*” (Romani 12, 2). Iar a nu ne potrivea veacului înseamnă a ține cu scumpătate ceea ce Domnul ne-a lăsat, „*Iisus Hristos, nădejdea noastră*” (I Timotei 1, 1).

Binecinstitori creștini,

A redescoperi fraternitatea noastră astăzi înseamnă a retrăi bucuria sfântă a tuturor creștinilor dintotdeauna și de pretutindeni, aceea a fidelității față de Evanghelia Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Lumea se schimbă și virează într-o direcție în care crede că Dumnezeu nu ar fi și că orice fantezie omenească este posibilă, durabilă și

fructiferă, dar asta pentru că cei ce nu cred sau nu mai vor să creadă nu înțeleg că Dumnezeu este prezent, iubitor, în istorie. „*Tatăl Meu până acum lucrează; și Eu lucrez*” (Ioan 5, 17), zice Hristos Domnul. Este adevărat, egoismul este activ azi pe pământ pentru că „*cel ce nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire*” (I Ioan 4, 8).

Lumea de astăzi este nu numai într-un accentuat proces de secularizare, de laicizare, dar și în plină desacralizare, în nebun și zadarnic efort de alungare a lui Dumnezeu din mijlocul cetății, din inimile oamenilor. Dar iubirea atotputernică a Preasfintei Treimi și atracția irezistibilă și neîmbătrânită a creștinismului, dincolo de neputințele și căderile noastre, ale creștinilor, dau măsura biruinței finale a planului divin mântuitor asupra tuturor utopiilor umane, asupra tuturor planurilor nesăbuite și fals salvatoare, care promit fericirea aici și acum. Toate căutările fade, lipsite de consistență, ale omenirii căzute și înstrăinate, rătăcite și distructive, nu au sorți de izbândă, întrucât sunt superficiale și planificate pe scurtă durată, câtă vreme ceea ce Pronia a statornicit și inspiră neconținut are în vedere profunzimile de taină ale omului, vizând nemuirea și veșnicia.

Viața veșnică, pentru oamenii supuși stricăciunii și morții, pacea și liniștea, pentru cei vulnerabili și fragili, bucuria și iertarea, pentru cei greșiți și vinovați, dragostea eternă, pentru cei neputincioși și lipsiți, iubirea mai tare ca moartea, prețuirea, pentru cei disprețuiți, sunt darurile pe care nașterea după trup a Domnului nostru Iisus Hristos le-a adus în lume, pentru ca noi să redescoperim că suntem părinți și maici, frați și surori, fii și fiice, cu toții aparținând familiilor noastre trupesti, în sânul cărora, copiii fiind, am învățat să trăim bucuria Nașterii Domnului, dar și familiei duhovnicești celei mari, Biserica, în care am învățat să creștem, „*ținând adevărul în iubire, să creștem întru toate pentru El, Care este capul-Hristos*” (Efeseni 4, 15), a Cărui sărbătoare sfântă o prăznuim la Crăciun, cu pace și în liniște, în noaptea sfântă și liniștită a copilăriei noastre, mereu înnoită întru bucuria iertării și a împăcării cu Cerul, cu propria conștiință, cu semenii noștri, frați și surori în umanitate, cu toții copiii Celui Preaînalt, fii și fiice duhovnicești, după har, în dragostea lui Dumnezeu-Tatăl, prin Fiul întrupat, în Duhul Sfânt.

† ANDREI,
Episcop al
Covasnei și
Harghitei

DREPTUL IOSIF, MODEL DE SMERENIE ȘI ASCULTARE

Cuvânt Pastoral
la Nașterea Domnului nostru
Iisus Hristos – 2017

Fecioara, astăzi, pe Cel mai presus de ființă naște, și pământul peștera celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc și magii cu steaua călătoresc. Că pentru noi s-a născut Prunc tânăr, Dumnezeu, Cel mai înainte de veci. (Condacul Nașterii Domnului)

Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos a fost prilej de mare bucurie pentru lumea nevăzută a îngerilor care cântau: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună voie” (Luca 2, 14)¹, dar și pentru Fecioara Maria și Bătrânul Iosif, pentru păstori și pentru magi. Fecioara Maria a trăit cel mai intens bucuria nașterii. Nașterea Pruncului Iisus în ieslea din peștera Bethleemului a adus o stare sufletească plină de nenumărate bucurii logodnicului și protectorului Fecioarei Maria, Bătrânului Iosif cel smerit și drept.

Rugăciunile înălțate către Preamilostivul Dumnezeu ale părinților Ioachim și Ana, în durerea și amărăciunea lor, I-au făgăduit că orice le va da, fiu sau fiică, o vor încredința Domnului ca să trăiască în feciorie pentru Dumnezeu. Așa se explică faptul că după ce au născut-o pe Fecioara Maria nu și-au uitat făgăduința și la vârsta de trei ani au adus-o la Templul din Ierusalim și au făcut-o „dar lui Dumnezeu”. Acolo a stat până la vârsta de cincisprezece ani în rugăciune și meditație duhovnicească și, conform rânduielilor legii iudaice, la această vârstă a trebuit să părăsească acest loc, drept pentru care profeții și arhierii au ținut să respecte făgăduința Părinților Ioachim și Ana. Aceștia au căutat să o logodească cu un om drept, evlavios și temător de Dumnezeu. L-au găsit pe Bătrânul Iosif, om drept și temător de Dumnezeu.

La evrei, noțiunea de „drept” avea sensul și de om virtuos în toate. Iosif a înțeles că trebuie să-i fie Sfintei Fecioare ocrotitor, să aibă grijă de ea și că ea trebuie să rămână curată.

A fost încredințată acestui drept pentru că nu era acceptat în mentalitatea lumii iudaice ca o fecioară să-și păstreze curăția trupească pentru toată viața. Dreptul Iosif era singurul care știa de legământul conform căruia trebuia să rămână fecioară.

Se cuvine să reținem că înainte de a-i fi încredințată a avut loc, la Buna Vestire, și zămislirea. Când a observat că este însărcinată, a crezut că s-a întâmplat ceva necugetat. Însă, în acel moment a intervenit Dumnezeu și adevărul a fost revelat, așa cum ne spune Sfântul Evanghelist Matei: „Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, Mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei împreună, s-a afla având în pântece de la Duhul Sfânt” (Matei 1, 18)². Fecioara Maria a născut pe Domnul Iisus Hristos, fiind adumbrită de la Duhul Sfânt, așa cum mărturisim în Simbolul Credinței: „Care, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om”³.

Mai departe, Sfântul Evanghelist Matei ne spune: „Iar Iosif, logodnicul ei, drept fiind și nevoind să o vădească, a voit s-o lase în ascuns” (Matei 1, 19).

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că: „Evanghelistul Matei istorisește zămislirea lui Hristos de la Duhul Sfânt înainte de a istorisi cunoașterea acestei zămisliri de către Iosif, tocmai ca să crezi în cele ce s-au întâmplat după ce Iosif a aflat de zămislire. O fecioară însărcinată nu ajungea numai de batjocură și de râs lumii, ci era și pedepsită de lege. Iosif n-a vrut nici s-o dea pe mâna legii, pedeapsa cea mai mare, dar nici n-a vrut s-o facă de râs, pedeapsa cea mai mică. Ai văzut ce bărbat filozof, lipsit de cea mai tiranică patimă, gelozia? Știi doar ce cumplită patimă este gelozia! Din pricina asta, un bărbat spunea: „Plin de mânie este bărbatul gelos; nu o va cruța în ziua judecării” (Pilde 6, 34), iar în altă parte: „Cruță ca iadul este gelozia” (Cântarea Cântărilor 8, 6).

Cunosc mulți oameni care preferă să-și piardă viața decât să îndure chinurile geloziei. La Iosif, nici umbră de gelozie, cu toate că sarcina era destul de înaintată. Era așa de puțin gelos, încât nu voia să o supere pe Fecioara nici cu cea mai mică muștrare. A o tăinu i se părea o nelegiuire, iar a o vădi și a o duce înaintea judecării însemna să o dea morții. De aceea n-a făcut nici una, nici alta, ci s-a purtat cu Fecioara într-un chip deosebit decât porunca legea. Că trebuia odată cu venirea harului să se arate și semnele viețuirii celei înalte. După cum soarele, înainte de a-și arunca razele pe pământ, luminează cu lumina lui de departe cea mai mare parte a lumii, tot așa și Hristos, când a răsărit din pântecele Fecioarei, a luminat mai înainte de a se naște întreaga lume.

De aceea înainte de durerile nașterii, profeții săltau de bucurie, femeile preziceau cele viitoare, iar Ioan Botezătorul sălta în pântecele maicii sale. Aceasta e pricina că și Iosif a arătat multă filosofie: „n-a învinuit-o, n-a ocărât-o, ci a vrut numai să o lase”⁴.

Toate frământările și neliniștea din sufletul dreptului Iosif i-au fost descoperite de trimisul lui Dumnezeu: „îi descoperise toate frământările sufletului lui, toată teama lui, îi descoperise ce avea de gând să facă, pentru ca, pe temeiul acestora, Iosif să creadă și în zămislirea cea mai presus de fire; dar mai bine spus, nu numai pe temeiul acestora, ci și pe temeiul celor ce îngerul avea să-i spună îndată: Ea va naște Fiu și vei chema numele lui Iisus (Matei 1, 21).

Să nu socotești, Iosife, îi spuse îngerul, că tu nu slujești tainei întrupării Fiului lui Dumnezeu, pentru că Iisus este născut de la Duhul Sfânt! Da, nu ai ajutat cu nimic la naștere, Fecioara a rămas nevătămată, dar îți dau o însărcinare proprie unui tată, să pui numele Celui născut, fără ca asta să pângărească vrednicia Fecioarei! Poartă-te ca un tată cu El. De aceea, chiar de la punerea numelui te fac tată Celui născut! Maria L-a născut întregii lumi, pentru aceea Îngerul a adus din ceruri numele Lui.

Numele acesta nu-i un nume ca oricare altul, ci o visticierie de nenumărate bunătăți. De aceea îl și tălmăcește îngerul și-i dă lui Iosif bune nădejdi, întărindu-l în credință și vestindu-i bunătățile pe care Hristos le va aduce lumii”⁵.

Dreptul Iosif era un om cuviincios, era un om atât de bun și de atent cu ea, încât nu voia să o jighească; nici măcar să o întrebe ce s-a întâmplat. Observa că ea este însărcinată, însă el, datorită bunei cuviințe, stării lui sufletești îmbunătățite, smereniei și dorinței de a nu deranja pe cineva, voia să o lase pe ascuns.

Sfânta Evanghelie ne arată că în timp ce cugeta el acestea: „Iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt” (Matei 1, 20).

Avem încă o mărturie ca noi să ne întărim în credință și nimeni să nu se îndoiască. Când i-a spus să o ia pe Maria drept femeia sa, înțelegem că este vorba de o logodnă, care la evrei nu era o simplă promisiune, ci era un legământ sacru, cu putere legală. Îngerul îi spune lui Iosif în vis „că ea va naște un Fiu Căruia îi va pune numele Iisus, căci el va mântui pe poporul Său de păcatele lor” (Matei 1, 21).

(continuare în p. 6)

Pastorală la Nașterea Domnului – 2017

(urmare din p. 1)

Evangheliei și primesc Trupul și Sângele Domnului ca arvună a vieții și a bucuriei veșnice din Împărăția cerească. Euharistia îl ridică pe fiecare dintre noi la comuniunea iubitoare cu Hristos, Cel Ce „Se dă pe El Însuși ție, nu numai să-L vezi, ci chiar să te atingi de El, să-L mănânci, să-L primești înăuntrul tău”, precum ne asigură Sfântul Ioan Gură de Aur.

Înălțat la ceruri, Mântuitorul nostru continuă să fie cu noi, nu uită de noi, Îi pasă de noi. El este susținătorul nostru, Care „stă de-a dreapta lui Dumnezeu și mijlocește pentru noi” (Rom. 8, 34). Sfântul Apostol Ioan scria: „Noi avem Mijlocitor către Tatăl, pe Iisus Hristos, Cel Drept. El este jertfa de ispășire pentru păcatele noastre și pentru ale lumii întregi” (I In. 2, 1-2). Emanuel este cu noi, cum e respirația plămânilor sau bătaia inimii, atunci când ne rugăm, când primim Sfintele Taine, când suntem ispitiți, când muncim și când suferim. Sfântul Chiril al Alexandriei ne arată că prin Hristos „putem avea harul desăvârșit aproape de noi, având împreună cu noi pe Cel Ce ne poate ridica peste orice rău”.

Răscumpărătorul nostru dumnezeiesc nu este o entitate ascunsă în ceruri, un Mare Anonim Care a părăsit lumea oamenilor, lăsând-o pradă valurilor secularizante. „Împăratul veacurilor” (I Tim. 1, 17), șezător pe tronul slavei eterne, comunică energiile Sale, iar omul se deschide pentru primirea lor, într-un urcuș duhovnicesc. Iisus Hristos, „Cuvântul făcut trup” (cf. In. 1, 14), ne animă în permanență ca Unul Care „este Același ieri și astăzi și în veci” (Evr. 13, 8). Domnul are puterea de a da viață, de a aduce speranță acolo unde este deznădejde, de a infuza bucurie în sufletele părăsite și iubire acolo unde sărăcia spirituală pustiește viața și dorul de mântuire. Acesta este Emanuel, aflat într-o uimitoare solidaritate cu întreaga omenire răscumpărată.

Iubiți credincioși,

Trăim vremuri marcate de haos și nesiguranță, în care peste tot se răspândește eroarea ateismului teoretic și practic și se ridică noi idoli, în fața cărora omenirea se prosternă în adorație: plăcerea, banii, orgoliul, necurăția, prestigiul și sacrilegiul. Violența se răspândește tot mai mult, egoismul face dure inimile oamenilor, ura se dezlănțuie ca un foc mistuitor, iar războaiele se înmulțesc îngrijorător. Din cauza păcatului tolerat și chiar declarat legitim, neliniștea biciuiește societatea, iar oamenii se simt orfani. Schimbările prin care trece lumea, indiferent de natura lor, nu pot anula vocația filială a omului și puterea transfiguratoare a lui Hristos, Care ne spune: „Eu sunt Alfa și Omega, Cel Dintâi și Cel de pe Urmă, Începutul și Sfârșitul” (Apoc. 22, 13).

Cei care conduc temporar destinul popoarelor trebuie să înțeleagă clar că numai în Hristos avem viitor durabil și șansa păcii pe acest pământ, fiindcă „dacă n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzește” (Ps. 126, 1). Alianțele economice, politice, militare și de securitate nu ajută mult timp, dacă Hristos este alungat din viețile noastre și din țările Europei creștine. Recunoscându-L pe El ca Izvor al binelui și al prosperității, ca Suveran al lumii mântuite, Biserica grăiește astăzi, ca oarecând profetul Isaia: „Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți, neamuri, și vă plecați; cei puternici, plecați-vă!” (Is. 8, 9). Fie ca veșnicul Emanuel, născut în Betleem, să ne dăruiască tuturor lumina harului Său și bucuria prezenței Sale!

Pruncul Iisus și poarta adâncă spre Absolut, care există în fiecare dintre noi

lubiți credincioși,

Mare este bucuria Crăciunului, când Dumnezeu Se smerește și Se întrupează, **venind în lume cu o mare ofertă de dragoste**, ca Prunc nevinovat, ca „Miel”, spre a ne arăta nouă, tuturor, că Dumnezeu nu are intenții vrăjmașe, că nu este un războinic dornic să facă ordine în lume prin mijloace agresive, ci este un Părinte blajin, Care speră că noi ne vom deschide porțile inimii spre dragoste. Căci, în lumea de dincolo, legea dragostei este o lege universală.

Așa că astăzi s-ar cuveni să ne întrebăm, fiecare în parte: cât de mult ne este pătrunsă ființa de această supremă energie, care este dragostea, cât de mult reușim să o revărsăm în jurul nostru, făcându-i pe ceilalți oameni fericiți (în familie, la locul de muncă, în societate) și cât de mult ne lucrăm o relație de iubire pe verticală, cu Dumnezeu, pentru a primi putere să iubim și pe orizontală, pe toți semenii noștri. Există o cruce simbolică a iubirii: axa verticală se încrucișează cu axa orizontală. Ne avertizează Sf. Apostol și Evanghelist Ioan: *Dacă zice cineva: „Eu iubesc pe Dumnezeu” și urăște pe fratele său este un mincinos, căci cel care nu-l iubește pe fratele său, pe care-l vede, cum poate să-L iubească pe Dumnezeu, pe Care nu-L vede?* (I Ioan 4, 20).

Există și un mod de a ne verifica, fiecare, cât de aproape sau de departe suntem de Dumnezeu, Care este dragoste: în măsura în care un discurs despre dragoste, despre iubirea creștină, ne plictisește, înseamnă că energia lui Dumnezeu este prezentă într-o proporție foarte mică în inima noastră și suntem departe de statura pe care ar vrea Dumnezeu să o atingem. Înseamnă că poarta spre Absolut din ființa noastră este închisă, este blocată, și trebuie să ne întrebăm ce ar fi de făcut să o deschidem, pentru a ajunge să-L cunoaștem pe Dumnezeu, să-L simțim, să-L invităm în viața noastră.

Dacă nu vom face aceasta, răul, care este foarte molicitor, ne va contamina. Să ne amintim de Irod, cât de mult a fost el victima răului: *Iar Irod, tiranul, craiul și dușmanul, / Oastea și-o trimite / Pe prunci de-i ucide, / De doi ani în jos, / să taie pe Hristos. / Intră prin odaie, toți copiii taie. / Vai, în greaua noapte, câtă crudă moarte! / Sânge precurat, / Cât s-o mai vărsat! / Mamelor, nu plângeți, / Pieptul nu vi-l frângeți! / Pruncii n-or muri, / ci s-or preamări!*

Drept-măritori creștini,

Noi, oamenii, am fost făcuți de Dumnezeu pentru fericire. Dar fericirea nu este un „dat”, ci un „orizont”; la ea trebuie să ajungem prin participare, prin voința oțelită de a evita răul și de a urma binele. Doar dragostea ne poate revărsa fericirea în viață. Doar când omul iubește și constată că este iubit, devine fericit. Prin căderea în păcat omul a decis să ajungă la fericire numai după ce parcuge un mare ocol: experiența răului. De aceea, pe acest Pământ, unde este revărsat răul, mai corect ar fi să vorbim nu de... fericire, ci de o stare de seninătate, care ne este furnizată de convingerea că suntem pe traseul cel corect, al mântuirii, al vieții veșnice, la capătul căruia se află Raiul, Împărăția Cerurilor.

De marile praznice, precum este și cel de astăzi, este bine să ne adresăm, fiecare dintre noi, câteva întrebări constatative și investigative. Prima ar fi aceasta: **Cât de mult am contribuit eu, personal, la expansiunea binelui și a fericirii în viețile oamenilor importanți pentru mine?** Am în mintea și în inima mea o listă clară a oamenilor importanți pentru mine? Este grupul celor pe care i-aș dori cu mine în Rai, după moarte. Nu cumva sunt pentru ei o povară, din cauza patimilor care mă tiranizează? Ori sunt o prezență banală, care nu face (nici pe departe!) ceea ce ar trebui să facă, o prezență care mai mult dezamăgește decât zidește?

Colindul popular românesc constată, cu durere, situația din România rurală a altor vremi: *Scoală-Te, Doamne, Te scoală, / Că, de când, Doamne-ai dormit, / Iarba verde s-o*

mlăgit, / Florile s-or cotropit, / Lumea rău s-o pângărit: / Sudaie ficior pe tată / Și maica face păcate, / De-atunci nu-i mai rod în țară, / Nici în grâu, nici în seacă, / Numai neghioară goală². Colindul vrea să spună că sărăcia și nefericirea din țară sunt toate cauzate de lipsa dragostei dintre oameni. Pruncul Iisus a venit cu o ofertă de iubire, dar nu mulți doresc să preia această ofertă de iubire și să o ducă mai departe. Când iubim cu adevărat, forța negativă de impact a sărăciei se atenuază, lipsurile pălesc și bucuria ni se revărsa mai ușor în suflet.

Câtă iubire, strălucire și fericire s-a revărsat în viața Fecioarei Maria, în pofida vieții modeste pe care o ducea, când a primit vestea Nașterii Făcătorului lumii: *Și, deodată, ce văzuse? Casa toată se umpluse / De-o lumină lucitoare, ca lumina de la Soare. / Îngerul Gavriil intrase la Sfânta Fecioară-n casă. / Și, din zbor, cum se opri, „Bucură-te!” – îi grăi. / Nu te-nspăimânta, Maria, că vei naște pe Mesia! / Fiul al Domnului va fi și „Iisus” Se va numi³.*

lubiții mei fii duhovnicești!

Tot astăzi, în marea zi de praznic, s-ar cuveni să ne mai adresăm încă o întrebare: **Care sunt lucrurile din viața mea care îmi irotesc timpul și din pricina cărora eu nu progrez cum ar trebui**, lucrurile din cauza cărora nu sunt deja ceea ce ar vrea Dumnezeu să fiu? La această întrebare, mulți copii, dacă ar fi sinceri, ar răspunde: jocurile pe calculator; mulți tineri ar răspunde: anturajul toxic (care invită la încurajarea instinctelor și la droguri); mulți adulți ar răspunde: viziionatul prelungit la televizor și alcoolul în exces; iar mulți vârstnici ar răspunde: amânatul mersului la Biserică și al întoarcerii depline la Dumnezeu, prin Spovedanie și Împărtășanie.

Lumea noastră păcătuiește, **promovând o viziune prea indulgentă față de rău**. Ei i se pare că răul nu este prea toxic și poate fi consumat fără riscuri mari. De aceea, suntem foarte permisivi cu el, îl îngăduim în viața copiilor noștri și în propria viață. Dar el generează, unde este lăsat să intre, multă nefericire.

M-aș opri asupra unei relatări din Sinaxarul lunii Octombrie. Avramie era un pustnic retras în rugăciune într-o chilie de la marginea unei păduri. După zece ani de sihăstrie a fost hirotonit preot de episcopul locului. Pe neașteptate însă, într-o zi, vine un grup de localnici la el, aducându-i o fetiță de nouă ani: *E fata fratelui tău, care a murit de curând. Mama ei a plecat de mult în lume, să-și trăiască viața. Să o creșteți, căci n-are cine!*

Așa că pustnicul a făcut încă o chilie, lângă a lui, și a crescut-o acolo pe copilă până la vârsta de 20 de ani. Atunci a apărut acolo un tânăr frumos, care i-a sucit mințile, determinându-l, vrăjtit, să plece cu el. Mai pe urmă ea și-a căutat așa-zisa „fericire” tocmai într-o casă de moravuri ușoare, unde a trăit, în păcat, vreme de trei ani. **Un gol existențial colosal i-a cuprins însă, treptat, inima**. A vrut să plece din acel loc, dar a descoperit, cu stupefacție, că – de fapt – era prizonieră acolo, neîngăduindu-i-se să plece; a crezut că era liberă, dar a constatat că nu este așa. Desperată, ea a trimis vorbă bătrânului unchi să o salveze cumva; să o salveze pentru a doua oară în viața ei. Călugărul s-a îmbrăcat în haine de înalt demnitar militar, a intrat în casa respectivă și a scos-o de acolo. Nimeni nu și-a închipuit că este altceva decât ceea ce el pare; nu a întâmpinat deloc rezistență. Și, astfel, a readus-o pe copilă în chilie în care ea copilărise și unde s-a nevoit apoi timp de șapte ani. Iar Dumnezeu i-a dăruit – așa cum mărturisește sinaxarul – harul facerii de minuni, mulțimi mari de oameni căutând-o spre a le vindeca, prin rugăciunile ei, bolile și a găsi soluții la necazurile și la suferințele lor.

Ne întrebăm: Câți tineri din ziua de azi nu sunt împotmoliți într-o viziune foarte indulgentă asupra răului, precum această fată? Câți nu cred, precum ea, că absolutul

† GURIE,
Episcop al
Devei și
Hunedoarei

se poate atinge pe căi trupești? Să ne rugăm să ajungă și ei la înțelepciunea cea de pe urmă a sfintei!

Fiecare dintre noi avem propriul răspuns la întrebarea: **Ce păcat dominant îmi secătuieste energia?** Poarta adâncă spre Absolut din noi se deschide atunci când știm expectora răul, când îl știm elimina, ca să ne rămână energii spre a construi un viitor cu Dumnezeu, în iubire și în armonie cu semenii. Știm cu toții învățătura Bisericii privitoare la Judecata de Apoi, învățatură care spune că trebuie să ne identificăm defectul major, pentru a-l corecta, mai înainte de a fi prea târziu.

Iată cum este surprinsă ideea Judecății în colindul popular: *Domnul stătu crai în țară, / Țările se „nspăimântară” // Împrejuru-i nor și ceață / Sprijinesc sfânta Lui față. // Și dreptatea lui tocmește / Scaunul ce-L odihnește. / Fulgerile Lui ca para, // De strălucesc toată țara. / Pământul e plin de frică, / Munții se topesc și pică // Și curg toți ca niște ceară, / Văzând pe Domnul în țară. // Că Tu, Doamne, / și-a Ta mână, // Vrând, ne-ai zidit din țărână. / Cei drepți și în curăție / Te-așteapă cu bucurie!⁴.*

Dragi fii întru Domnul,

Astăzi, când Dumnezeu face omenirii cel mai mare dar posibil, trimițându-și Fiul în lume, se cuvine ca – fiecare în parte – să ne adresăm o a treia întrebare: **Cât bine mi-a făcut mie, personal, Dumnezeu?** Am eu o imagine clară a tuturor bunătăților pe care Dumnezeu le-a revărsat în viața mea sau le ignor, ca și când ar fi produse ale întâmplării, și mă concentrez doar pe lipsuri, cultivându-mi astfel o stare de permanentă nemulțumire și frustrare? De câte rele m-a ferit Dumnezeu de-a lungul vieții? I-am fost eu vreodată Lui recunoscător pentru aceasta? Ori cultiv în inima mea o stare de răceală și dezinteres față de acest bine? Nu cumva, chiar și atunci când nu mi-a împlinit vreo dorință, a făcut-o tot spre binele meu, iar eu nu mi-am dat seama?

Colindul spune: *Pe Hristos nu L-a tăiat, / Tatăl Sfânt L-a apărut. / I-a trimis un înger sfânt, / Ca să-L scape pe Pământ!⁵. Este foarte important pentru sănătatea noastră psihică și pentru confortul nostru interior de fiecare clipă să simțim că suntem iubiți, că El ne are permanent în atenție, că nu suntem niciodată orfani pe acest Pământ, nici abandonati. Precum pe Pruncul Iisus, la fel ne are în atenție și Maica Domnului: *Maica Precistă privea, / la lină fântână, / Copilul de lângă ea / Și bea apă bună, / Pe-un câmp de măgheran, / La lină fântână, / Nu departe de Iordan, / La lină fântână⁶.**

Pe noi, oamenii, care ne simțim „de-ai Bisericii”, cei care Îi invocăm prezența în viața noastră, El ne vizitează, ne are în atenția Sa, ne binecuvintează: *Tatăl Atotțiitorul / și Fiul Izbăvitorul / și Duhul Mângâietorul!⁷.*

Dragii mei creștini hunedoreni,

Ziua de mare praznic de astăzi trebuie să constituie un mare pas înainte în progresul nostru interior. Nu trebuie să ne percepem viața ca pe o **cruciadă contra răului, ci ca pe o „construcție” a prieteniei cu Dumnezeu**, ca pe o zidire perpetuă a iubirii, zi de zi, ceas de ceas, clipă de clipă. Să nu fim preocupați doar de o vânatoare de păcate și defecte, ci – mai ales – de o cultivare a iubirii de Dumnezeu. Privind la Pruncul nevinovat din ieslea Betleemului

(continuare în p. 6)

Pruncul Iisus și Poarta adâncă spre Absolut, care există în fiecare dintre noi

(urmare din p. 5)

nu se poate să nu se nască în ființa noastră sentimente de simpatie profundă și de gingășie.

Așa că, tot astăzi, se cuvine să știm să identificăm și calitatea dominantă pe care Dumnezeu a sădit-o în inima noastră și pe care, cultivând-o, vom avea mult spor în lucrarea proprie de mântuire. Dacă ne-am trezi subit la porțile Raiului și Sfântul Petru ne-ar întreba: *De ce ar trebui să te las înăuntru?* Ce am răspunde?

Ne-am identificat și ne-am lucrat noi **harisma primordiale pusă de Dumnezeu în noi?** Nu este destul că încercăm să ne eliminăm defectele, ci trebuie să ne și exersăm calitățile, pentru că acestea ne pot propulsa, ne pot ajuta să îi conducem și pe alții pe cărarea mântuirii. **Decât să practicăm fuga de rău, mai bine să agreăm goana după Bine!** Nu construim binele dacă ne mulțumim să luptăm cu răul. Este nevoie de o ofensivă explicită pentru Bine. Viața duhovnicească nu promovează interdicțiile, nu dă naștere la chipuri posomorâte, devitalizezate, acre, ci conferă fețe luminoase, strălucitoare, surzătoare, pline de bucuria prezenței Duhului Sfânt: *Rămâi, gazdă, sănătoasă, / Sănătoasă și voioasă! / Că din fluier și-oi cânta, oile le-oi înturna! / Din fluieră fermecată, / Din paltinu' incrustată / Și cu bucurie dreasă!*¹⁸.

Frați creștini dreptmăritori,

În încheiere, după ce ne-am adresat aceste întrebări clarificatoare, se mai cuvine încă una: **Dacă aș călători cu 10 ani în viitor și m-aș întâlni cu eul meu mai bătrân, ce sfat i-aș cere?** Aceasta pentru a ști cum să acționez corect în prezent. *Omul este suma alegerilor pe care le face de-a lungul vieții!* (Robert Bennett). Cât de mult am fost noi, prin opțiunile noastre, „cu” Dumnezeu și cât de mult „contra” Lui?

Colindul ne îndeamnă: *Ia, deschideți Poarta Mare, / Să vă zicem o cântare: / Nu suntem nici domnișori, / Ci harnici, voinici, feciori; / Vă urăm cu veselie, / Crăciunul să vă mângâie; / Floarea noastră-i sănătatea; / Gazdă, s-aveți de ea parte!*⁹. Împreună cu ceata de feciori, vă dorim și noi, ca bucuria Crăciunului să vă umple viața!

Harul Lui Dumnezeu să vă cerceteze inimile și belșugul să nu lipsească din nicio casă în aceste zile sfinte de Sărbători! Să deschideți **Poarta cea mare, Poarta inimii**, spre Dumnezeu și spre semeni, să lăsați energia dragostei divine să vă pătrundă în toate cotloanele propriei existențe! *Dă-ne, la toți, bucurie, / Amin! Doamne, slavă Ție! / La mulți ani, s-aveți folos / de Nașterea lui Hristos!*¹⁰.

Sărbători ferice! și „La mulți ani!”

Note:

¹ Colindul „O, ce nebunie!”, în vol. *Colindăm, noi colindăm. Colinde și cântece de stea, pițărâi, orații și inteludii instrumentale, jocul caprei, urări de Anul Nou* (culese sub îngrijirea Dr. Dumitru Jompan), Editura Eurostampa, Timișoara, 2002, p. 150.

² Colindul „Acolo-n sus, la Răsărit”, în vol. *cit.*, p. 56.

³ Colindul *Sfântă-i seara de Crăciun*, în vol. *Colinde. Culegere de George Breazu*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1993, p. 463.

⁴ Colindul „Domnul stătu crai în țară...”, în vol. *cit.*, p. 303.

⁵ Colindul „Toată oastea creștinească”, în vol. *cit.*, p. 257.

⁶ Colindul „La lină fântână” (din Sălaj), în vol. *Colinde și cântece de stea*, Editura Nevali, Cluj-Napoca, 2005, p. 203.

⁷ *Ibidem*, p. 285.

⁸ *Ibidem*, p. 163.

⁹ Colindul „Flori de măr cad la fereastră”, în vol. *cit.*, p. 153.

¹⁰ Colindul „Toată Legea Creștinească. Colind de stea din Ocna Sibiului”, în *Colinde și cântece de stea*, vol. I, pentru cor cu voci egale (transcriere de Ion Simionescu), Editura Aperta, Cluj-Napoca, 1994, p. 46.

Dreptul Iosif, model de smerenie și ascultare

(urmare din p. 4)

lubiții mei fii duhovnicești,

Iosif s-a bucurat de cele revelate lui de Dumnezeu, în somn, prin Sfântul Înger. Acest trimis al Domnului nu a venit la el în mod direct, ca la Fecioara Maria, ci i-a vorbit prin vis.

„Și deșteptându-se din somn, Iosif a făcut așa cum i-a cerut îngerul Domnului, și a luat la el pe logodnica sa” (Matei 1, 24). Se precizează apoi că „nu a cunoscut-o pe ea, până când nu a născut pe Fiul ei, căruia i-a pus numele Iisus” (Matei 1, 25). Acesta este un prim episod, în care Sfântul Evanghelist Matei, în capitolul I, vorbește despre acest bătrân drept și evlavios.

Sfântul Ioan Gură de Aur întreabă retoric pe credincioșii săi: „Ai văzut ascultare și supunere? Ai văzut suflet treaz și cu totul cinstit? Când bănuia pe Fecioara de o faptă urâtă și rușinoasă nu suferea s-o țină lângă el, dar când a scăpat de această bănuială nici nu s-a gândit s-o mai lase, ci a ținut-o și a slujit întregii iconomii a întrupării Domnului!”⁶

Au urmat momente grele, dar și momente de bucurie. Păstorii s-au bucurat. Magii au trecut pe la Irod, după aceea au mers să-I aducă daruri Pruncului Iisus.

Irod îi rugase că dacă află unde S-a născut să vină să-i vestească și lui despre Prunc: „Și trimițându-i la Bethleem le-a zis: Mergeți și cercetați cu de-amănuntul cele despre Prunc și dacă Îl veți afla, vestiți-mi și mie, ca venind și eu să mă închin Lui” (Matei)

Sfântul Ioan Gură de Aur scrie despre Irod următoarele: „Ai văzut cât de lipsit de judecată a fost Irod? Dacă vorbești drept, pentru ce întrebă în ascuns pe Magi? Dar după cum am spus, un om când este stăpânit de răutate face prostii din ce în ce mai mari. Irod n-a spus: Mergeți, aflați de împărat, ci de Prunc. Nici numele de împărat nu voia să-l rostească!”⁷.

Asemenea Bătrânului Iosif și cei trei magi „au primit înștiințare, în vis, să nu se mai întoarcă la Irod și pe altă cale s-au întors în țara lor” (Matei 2, 12). Ei au fost admirați pentru ascultarea lor. „Vezi și de aici credința Magilor! Nu s-au revoltat, ci sunt supuși de bună credință, nu s-au tulburat!”⁸.

Irod invidia nașterea unui nou împărat și s-a mâniat, deși „n-ar fi trebuit să se mânie, ci să se teamă, să se pocăiască și să vadă că încearcă lucruri cu neputință. Dar nu s-a pocăit. Când un om este nejudicat și nu vrea să se căiască, nu ia nici unul din leacurile lui Dumnezeu. La luptele de mai înainte adaugă ucideri lângă ucideri, dă drumul mâniei împotriva magilor, împotriva copiilor, care nu i-au făcut nici un rău, dezlănțuie în Palestina o tragedie nemaipomenită!”⁹.

Dacă până atunci a fost o bucurie în rândul păstorilor, lumea văzută și cea nevăzută s-au bucurat, a urmat apoi o tristețe mare. Mult sânge nevinovat a curs, plânset și durere mare. Bunul Dumnezeu a purtat de grijă pruncului Iisus; după plecarea a Magilor, Îngerul Domnului se arată în vis zicându-i: „Scoală-te ia Pruncul și pe Mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod

are să caute Pruncul ca să-L ucidă. Și ridicându-se a luat noaptea Pruncul și pe mama Lui și a plecat în Egipt. Și au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se îplinească cuvântul spus de Domnul, prin Prorocul, care zice: Din Egipt am chemat pe Fiul Meu” (Matei 2, 13-15).

Acum Bătrânul și Dreptul Iosif este amintit în Sfânta Evangheliie pentru a doua oară. Tot Sfântul Evanghelist Matei ne mai relatează faptul că, atunci când Irod a murit, Îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif în Egipt și îi zice: „Scoală-te, ia pruncul și pe Mama Lui și mergi în pământului lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia viața Pruncului. Iosif sculându-se, a luat Pruncul și pe Mama Lui și a venit în pământul lui Israel. Și venind, a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se îplinească ceea ce s-a spus prin proroci, că Nazarinean se va chema” (Matei 2, 20-23).

Ce om drept și sfânt, de trei ori a făcut ascultare de Îngerul care l-a povățuit să ocrotească Pruncul și pe Mama Lui.

Iosif a fost un om cumpătat la vorbă, un împlinitor al legii și iubitor al tăcerii. În Sfintele Evanghelii nu găsim niciun loc în care să se menționeze că acest bătrân evlavios ar fi rostit vreun cuvânt, deși a avut o mare misiune, aceea de a slui ca Protector al Fiului lui Dumnezeu. Evanghelia menționează totuși că el era *teslar* sau *tâmplar*. De aceea și Iisus Hristos a fost numit Fiul teslarului.

Bătrânul Iosif rămâne pentru noi credincioșii modelul de om smerit, împodobit și cu alte daruri pe care le aduce această virtute, numită mama tuturor bunătăților. Însăși vestea adusă de înger, prin care se descoperă originea divină a Pruncului, o primește cu multă smerenie. Nu se îndoiește, nu încearcă să se sustragă de la această misiune sfântă și nu pune în față greutatea bătrâneților, ci îndată ce află voia lui Dumnezeu, revelată lui, se grăbește să aibă grijă de Fecioara Maria, se grăbește să plece în miez de noapte până în Egipt, după aceea se întoarce-n Nazaret, localitatea în care el veghează ca pruncul Iisus să aibă o copilărie liniștită.

Atât bătrânul Iosif, cât și Fecioara Maria erau coborâtori din neamul lui David. Acesta era motivul pentru care ei trebuiau să se ducă la Bethleem, ca să se înscrie la recensământul pe care îl decretase împăratul Octavian August. Era orașul lor de origine. Bethleem se traduce „orașul pâinii” și el fusese rânduit loc al nașterii Mântuitorului Iisus Hristos.

Iosif, deși bătrân – sinaxarele ne spun că avea peste 80 de ani în momentul când a fost logodit cu Fecioara Maria – a avut grijă și i-a procurat hrană din munca mâinilor sale atât Pruncului Iisus, cât și Născătoarei de Dumnezeu. El îi slujea Pruncului și Născătoarei de Dumnezeu ca Doamnei și Stăpânei sale. Deși era din neam împărătesc, dreptul Iosif a fost un om sărac, lucrător în lemn. Dumnezeu însuși a vrut să se nască în sărăcie, luând numai trup de neam împărătesc, nu și slava împărătească.

Bătrânul și dreptul Iosif a trăit 110 ani, bucurându-se că a avut parte de a fi cel mai aproape dintre pământeni de Mesia cel dorit, care a eliberat neamul omenesc din robia păcatului.

Dreptul Iosif rămâne o pildă de bunăcuviință creștină, de corectitudine, de dreptate și de ascultare. Ascultarea de Dumnezeu și smerenia să ne rămână ca model fiecăruia dintre noi.

Să ne rămână grija fiecăruia dintre noi să-I facem ca dar din inimă Pruncului Iisus împlinirea virtuților pe care le-am văzut la Dreptul Iosif. Cu aceste daruri făcute primim iertarea păcatelor noastre de la Domnul Iisus Hristos, Cel născut în ieslea din Bethleemul Iudeii.

lubiți credincioși și credincioase,

Vom începe șirul acestor sărbători cu Nașterea Domnului și apoi le vom continua cu Anul Nou și cu Boboteaza. Să le cinstim potrivit tradiției noastre, în care au trăit, au murit și s-au mântui moșii și strămoșii noștri.

Să primim vestea minunată a Nașterii, cu reînnoirea credinței noastre în El, în învățăturile și în jertfa Sa pentru noi. Să fie pentru noi toți prilej de recunoștință și mulțumire față de Părintele Luminilor. Să-l primim pe Iisus născut în ieslea ca pe un oaspete și învățător dumnezeiesc și să ne îmbunătățim viața prin cultivarea virtuților.

Nu vă aplecați urechile la cei care vor să ne smintească din credința noastră sfântă, propovăduită de Mântuitorul Iisus Hristos până astăzi în sfintele noastre biserici. Nu uitați îndemnul Sfântului Ciprian al Cartaginei: „În afară de Biserică nu este mântuire”. Aici este mântuirea prin Sfintele Taine, în Biserica Strămoșească, prin rugăciuni la Mântuitorul, la Maica Domnului, prin Sfânta Cruce, prin mijlocirile Sfinților și prin slujba preoților investiți cu Har și hirotonie de la episcopii, pe care episcopii o transmit de la Mântuitorul și de la Sfinții Apostoli. Aici în Sfânta Biserică este garanția mântuirii, a iertării păcatelor și intrării în Împărăția lui Dumnezeu.

Noi, românii, ne-am iubit Biserica de-a lungul veacurilor, mai ales în Ardeal; de aceea am putut rezista tuturor încercărilor vremelnice stăpânitori străini de a ne desființa ca neam, de a ne interzice limba și de a ne schimba credința.

Fac tuturor urare de petrecere în dragoste și în bucuria sărbătorii Nașterii Domnului și a celorlalte sărbători.

Primiți colindătorii care vor cânta: „O, ce veste minunată/ în Bethleem ni se-arată!”

Bucurați-vă toți în Domnul și fiți sănătoși!

Note:

¹ *Biblia*, EIBMBOR, ediția 1998, București.

² Nota 1 va fi normativă pentru toate citatele scripturistice care se vor întrebuința în prezentul Cuvânt Pastoral.

³ *Molitfelnic*, EIBMBOR, ediția 1998, București, p. 30.

⁴ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Omilia la Matei”, Omilia IV, 4, P.S.B., vol. 23, EIBMBOR, București, 1994, p. 52.

⁵ *Ibidem*, pp. 56-57.

⁶ *Ibidem*, Omilia IV, 7, pp. 57-58.

⁷ *Ibidem*, Omilia VII, 3, p. 94.

⁸ *Ibidem*, Omilia VIII, 1, p. 102.

⁹ *Ibidem*, Omilia IX, 1, p. 109.

Gheron Iosif Isihastul (120 de ani de la nașterea sa – 1897)

Scrisoare la Praznicul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos

Între scrisorile păstrate și (mai ales) editate ale Cuviosului Iosif Isihastul se află și una (nr. 56) scrisă în preajma marelui Praznic al nașterii după trup a Domnului nostru Iisus Hristos. O redăm în versiunea tradusă de părintele profesor Constantin Coman:

Hristos Se naște pentru a mântui pe toți oamenii. Bucurați-vă, deci, și vă veseliți cu Îngerii și cu Păstorii, împreună cu toată zidirea, iubiți fii ai lui Iisus Hristos, Domnul nostru.

Mai întâi vă aduc, precum Magii, vestea strălucitoare că dulcele Iisus Se naște și întreaga fire se bucură și răspândește buna mireasmă, deoarece vede purtat în brațe pe Creatorul ei. Îngerii se bucură împreună și cântă cu glas melodios: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace”!

Pentru că S-a născut Domnul păcii. Cel care a făcut veacurile și înainte de veacuri era, și Care în tăcere deplină a făcut Puterile cerești ale Sfinților Îngeri. Acela, astăzi, este ținut în brațe de Preadulcea Sa Mamă. Este alăptat și crescut ca să ne mântuie pe noi toți.

S-a născut dulcele Iisus ca să ne nască din nou pe noi. S-a făcut om, pentru ca să ne arate modul în care putem să-L urmăm și să imităm faptele Lui. Ne-a lăsat porunci pentru ca să nu ne rătăcim alături de cale și să pășim în întineric.

A luat trup dulcele Iisus pentru ca noi să ne bucurăm de această fericită înrudire. Să devenim frați ai lui Hristos și fii ai Preacuratei Sale Maici. Și, în cele din urmă, să devenim întru toate următori lui Hristos și fii după har ai Tatălui Ceresc.

Să ne cercetăm cu toții, tineri și bătrâni, mici și mari, în fiecare cuvânt pe care îl rostim, în fiecare pas pe care îl facem, în fiecare clipă din zi și din noapte, dacă facem, spunem sau gândim ceea ce place lui Hristos, Domnul nostru. Suntem întotdeauna vrednici atunci când ne împărtășim cu Hristos? Suntem următori Lui? Rămâne dulcele Iisus întru noi? Și-a găsit loc în inima noastră curată, sau pleacă imediat pentru că nu-și găsește loc? Toate acestea trebuie să le cerceteze creștinul adevărat în fiecare clipă; mai ales acela care vrea să meargă pe calea cea strâmtă și cu chinuri a Domnului și să ajungă la desăvârșire. Așa cum sunteți și voi, fii iubiți ai bunului meu fiu duhovnicesc, care suferă atâta și care și-a pierdut sănătatea pentru ca voi să aflați bucuria și sănătatea voastră sufletească.

Fiecare pastor al oilor celor cuvântătoare este dator să se sacrifice pe sine pentru turma sa, urmând Stăpânului Hristos, Care a venit să-și dea sufletul Său răscumpărare pentru mulți.

Aveți grijă de dragostea dintre voi, cu conștiința curată, cu durere în suflet, cu dragoste pentru Hristos. Să aveți ascultare desăvârșită pentru ca Hristos să Se bucure de voi și să nu mai ofteze părintele vostru, care se îngrijește de toate și caută interesul vostru al tuturor. Lepădați-vă de voia proprie, deoarece aceasta este moartea sufletului pentru om. Să acoperiți unii altora greșelile, pentru ca și Hristos să le acopere pe ale voastre. Dacă ceri de la fratele tău dreptate, te afli de îndată în fața lui Dumnezeu, care, deși tu ai păcătuit, nu te-a îndepărtat de la El. Acum, că te-a trezit cu harul Său, nu vrei să ții și tu pe fratele tău care este slab? Unde este dreptatea ta? Dacă Hristos îți va lua harul și îți va cere talanții înmulțiți pe care îi datorezi? Ce ai, omule nemulțumitor, care să nu fi primit? Iar dacă ai primit, de ce te lauzi pentru fiecare lucru bun, ca și când nu l-ai fi primit?

Spune, mai bine, acestea : „Dacă stai, suflete al meu, stai deoarece te ține harul lui Dumnezeu; și dacă fratele tău cade, cade deoarece nu este harul cu el. Mulțumește, deci, lui Dumnezeu și nu socoti lucrul străin ca fiind al tău. Deoarece îți va lua harul și-l va da celui lalt. Atunci vei cădea tu și se va scula aproapele tău. Atunci vei vedea greșeala ta, dar va fi târziu”.

Cel dintre voi care va căuta ce este drept să știe acestea: să poarte sarcina fratelui său până la ultima lui suflare și să facă ascultare desăvârșită față de îndrumătorul său. Numai cu dragoste se întărește cel slab.

Când va vedea părintele vostru duhovnicesc înțelegerea și dragostea dintre voi, va avea bucurie mare și va împărtăși bucurie. Dar când vede certuri și cârteli, sănătatea lui se va zdruncina, îi va veni mai repede moartea și voi veți rămâne orfani.

Vă doresc tuturor din suflet toate cele bune, iubiți nepoți.

*Cu smerenie,
Părintele Iosif.*

[GHERON IOSIF, *Mărturie din viața monahală*, traducerea de Pr. Prof. Dr. Constantin Coman, ed. a 2-a, Editura Bizantină, București, 2003, pp. 263-265]

Christus Rex

Teodor BACONSCHI

Trecerea la Domnul a regelui Mihai I – la o vârstă patriarhală și după un lung exil – i-a unit în rugăciune pe mulți români, nu atât din motive politice, deci pământești, ci din pietate creștină. De altfel, regele a trecut în lumea cealaltă (acolo unde se află, începută în noi înșine, împărăția lui Dumnezeu) în luna Nașterii Domnului, pe care regii magi se pregătesc, ritualic și biblic, să ne-o aducă anual în raza sufletească. Iar Hristos Domnul este și Împărat sau Rege al Creației, căci prin Cuvântul lui Dumnezeu s-au făcut toate cele existente ca fire, de la marele univers, până la atomul nevăzut. Există așadar o structurală dimensiune regală a creștinismului, religia adepților lui Hristos, rege mesianic al iudeilor, împărat al Păcii, Domn al slavei, unit cu celelalte slujiri sau vocații ale Sale, cea de Învățător și cea de Arhieru veșnic. Asta nu înseamnă că doar în monarhii înflorește crezul creștin, prin fapte și nădejde, așa cum vedem în istoria pre-constantiniană a Bisericii, ori în multiplele expresii contemporane ale religiei noastre, care s-a acomodat în egală măsură în regimuri republicane, bucurându-se de orânduiri democratice, acolo unde ele au fost posibile, sau rezistând (adesea martiric) sub cele autoritare și dictatoriale. Căci Fiul lui Dumnezeu, cunoscut ca Fiul Omului, leagă cerul de pământ printr-o pecete transcendentă, descins kenotic în condiția trupească, dar și transfigurat în neînserata lumină taborică. Pe de altă parte, atributul „regesc” revine tuturor Persoanelor Sfintei Treimi, adăugând regalității Fiului, „monarhia Tatălui” (cum spun teologii, atenți să nu alunece în erezia subordinaționistă) și împărăteasca lucrare mângâietoare a Sfântului Duh. Acolo, în impenetrabilul mister trinitar, a găsit civilizația creștină sursa oricărei încoronări, simbolismul august al oricărui tron și stilistica mesianică a oricărei exaltări dinastice.

Europa pre-revoluționară a ingenunchiat mereu cu coroana pe cap, fiind organizată în ducate, regate și imperii cu geometrie și soartă variabilă, iar urmașii sfântului Petru pe tronul episcopal al Romei și-au arogat titlul de Suverani Pontifi, explicând parcă tipic occidentală dispută dintre *imperium* și *sacerdotium*, pe care Răsăritul bizantin a gestionat-o mai armonios, într-o teologie politică a sintezei sau complementarității. Toate aceste avataruri ale puterii lumești – care au creat alternativ clipe de glorie și de sminteală – explică prin fidelitate tradițională (sau măcar prin inerție) atât supraviețuirea instituției monarhice în anumite state europene, cât și durabila dimensiune regească a imaginarului nostru colectiv. E ușor de citit și istoria românilor prin lentila acestei moșteniri simbolice. Pe tronul Țărilor Române au șezut, așa cum se întâmplă pretutindeni, domnitori vrednici (și învecinați uneori cu sfințenia) sau bieți oameni chinuți de patimi distructive. Faptul central e că, pe linia de moștenire bizantină, încă din zorii statalității și până la abolirea comunistă a monarhiei, acum 70 de ani, am conceput esența politicii naționale ca act suveran, asumat de către o persoană suverană. Firește, asta nu ne-a scutit, după cum aminteam, de episoade tragice ori de figuri nedemne, pasagere la scara mare a timpului istoric și rânduite contrastant în cronici. Am căpătat însă un fel de reflex colectiv subliminal monarhic. În numele acestui habitus mental, am fost puternici în momente de răscruce și slabi în fața prea multor tiranii, după cum a bătut vântul nestatornic al conjuncturilor. Iată de ce sunt convins că putem conchide, în prezent, că doar regalitatea divină, lăudată liturgic și trăită cu duh cucernic, ne poate feri de capcana oricărei „religii politice”. Avem în Hristos Regele Care Se jertfește pe Cruce și Care a înviat din morți, deschizându-ne porțile singurei împărății netrecătoare: cea a lui Dumnezeu, pe care niciun „fur” lumesc n-o poate deturna, așa cum nicio „molie” a ideologiei n-o poate roade. Purtând în minte această distincție necesară, să ne rugăm împreună pentru odihna robului lui Dumnezeu, regele Mihai I, întors la Curtea de Argeș, alături de strămoșii săi și ai noștri.

CRĂCIUNUL, ÎNTRE AȘTEPTAREA BUCURIEI ȘI BUCURIA AȘTEPTĂRII

Într-un articol anterior afirmam cu referire la Postul Nașterii Domnului că este o perioadă de așteptare cu totul specială. Această așteptare specială este așteptarea mântuirii, care circumscrie sau „taie împrejur” toate celelalte așteptări omenești. De fapt, întreaga noastră viață este marcată de așteptări. Fiecare etapă a vieții, fiecare vârstă a omului își are așteptările ei. Dintre acestea unele sunt legitime, altele sunt mai puțin legitime, însă, omul așteaptă în permanență. De asemenea, omul așteaptă, fie că i se răspunde așteptărilor, fie că nu i se răspunde.

Însă, caracteristica comună a tuturor așteptărilor umane este aceea că ele sunt însoțite de teamă. Omul are o strângere de inimă constantă în legătură cu așteptările lui: dacă rămân neîmplinite? Și astfel, așteptând, omul își pierde bucuria. Și, tot de aici, din această teamă, rezultă și nerăbdarea, și frica, și frustrarea pe care le implică toate așteptările omenești. Totuși, una din așteptările omului, una singură dintre toate așteptările sale este menită să îi aducă bucurie în suflet. Este vorba despre așteptarea mântuirii. De ce stau lucrurile altfel în privința acestei așteptări? Pentru că mântuirea nu este numai o așteptare sau o dorință a omului, ci, în primul rând, ea este o făgăduință a lui Dumnezeu. Sărbătoarea Nașterii Domnului Iisus Hristos ne încredințează că așteptarea mântuirii este legitimă și, de aceea, ne așază dinaintea certitudinii că așteptarea mântuirii se împlinește. Unde? La Betleem.

Astfel, de Crăciun vedem cum Fiul lui Dumnezeu Se face Prunc în peștera Betleemului și, dintr-odată, făgăduința fiind împlinită, „cerul și pământul, cum spune colinda, în cântec răsună”. Toate devin luminoase, toate devin bucurie, toate se înnoiesc. Desigur, și copilăria lui Iisus este tot așteptare, la fel ca pentru orice ființă umană. Dar, deși Iisus parcurge vârsta aceasta a copilăriei (despre care nu avem prea multe date scripturistice), a așteptării, ca Om, ajungând la deplinătatea vârstei, El rabdă toate cele specifice fiecărei etape de viață fără ca bucuria să-I fie alterată de păcat sau de teamă. El nu așteaptă la fel ca ceilalți oameni ca bucuria să-I împlinescă așteptarea, ci împlinește El însuși așteptarea Sa și așteptările mântuitoare ale tuturor. De altfel, atunci când a săvârșit prima minune, în Cana Galileii – minune cântată chiar și într-o colindă de la Nașterea Domnului! – Mântuitorul Hristos, exprimând necesitatea unei așteptări premergătoare asumării misiunii Sale, îi spune Fecioarei Maria: „ceasul Meu n-a venit încă” (In. 2, 4). Totuși, în pofida acestui fapt, Domnul săvârșește minunea, arătând că așteptarea bucuriei poate fi împlinită de bucuria așteptării.

Raportând la noi, oamenii, cele referitoare la modul în care trebuie să ne înțelegem existența, copilăria este, ea însăși, o vârstă caracterizată de așteptare. O așteptare care se preschimbe uneori în nerăbdare, dar, totuși, așteptare. Iar, pentru un

copil, așteptarea naște întotdeauna bucurie? De ce? Pentru că la copil așteptarea coincide cu finalitatea așteptării sau finalitatea așteptării devansează așteptarea. Cu alte cuvinte, atunci când copilul așteaptă ceva, el se bucură ca și când ar fi primit deja lucrul așteptat. Pare absurd, însă, nu ni se spune, oare, prin cuvintele Sfintei Scripturi, că, atunci când cerem de la Dumnezeu ceva trebuie să credem că am și primit, și vom avea acel lucru? (Cf. Mc. 11, 24).

Așteptarea noastră din copilărie este aceea de a deveni mari. Și bucuria pe care o produce această așteptare este atât de vizibilă atunci când un copil spune cu convingere: „când am fost eu mare...”, și relatează cu lux de amănunte ce a făcut el la vârsta despre care vorbește la trecut, dar, pe care o așteaptă cu bucurie. Odată trecuți anii și devenit mare, adultului căruia așteptarea nu-i mai aduce nicio bucurie, ci, doar nerăbdare, i se atrage atenția: „De nu veți fi ca pruncii...” (Mt. 18, 3). Adică cum? Cum sunt pruncii? Răbdători și bucuroși întru așteptare. De aceea, părintele Alexander Schmemmann spunea că „a deveni ca un copil, în cuvintele lui Hristos, înseamnă a fi capabil de bucuria de care un adult nu mai este capabil, înseamnă a intra în comuniune cu lucruri, cu natura, cu oamenii, fără suspiciune, sau frică, sau frustrare”. (Pr. Alexander Schmemmann, „Liturghie și viață. Desăvârșire creștină prin intermediul experienței liturgice”, trad. de Pr. Viorel Sava, Ed. Basilica, București, 2014, p. 123).

Omul nu poate aștepta întru bucurie și datorită faptului că, lumea în care trăiește este o lume care s-a opacizat față de bucurie. În măsura în care omul este în permanență înconjurat cu lumea, îmbrăcat cu slava lumii (la fel ca bogatul din pericopa evanghelică), el nu mai poate nădăjdi la bucuria mântuirii pentru că așteptările lui sunt circumscrie planului terestru al viețuirii.

Totuși, aceasta nu poate fi o scuză pentru om, deoarece, atunci când vine în lume, Domnul Iisus Hristos, așa cum spunea tot părintele Alexander Schmemmann, restructurează lumea din interior. De ce? Am arătat mai sus că, lumea nu îi mai putea oferi omului posibilitatea de a aștepta, și omul, îmbrăcându-se cu lumea, înconjurându-se cu ea, a devenit cu totul încorsetat de ea, captiv în mijlocul ei. Hristos Se naște în peșteră, în miezul lumii și, din interiorul ei, al lumii de acolo de unde omul era captiv, îl eliberează de robia lumii. Cele ale lumii (aur, smirnă, tămâie) devin daruri pentru El. Lumea se schimbă, pentru ca omul să se schimbe. Pentru că omul, prin sine însuși, nu poate schimba lumea, ci lumea îl schimbă pe el, de aceea, Hristos, prin venirea Sa, schimbă lumea, pentru ca și omul să poată să se schimbe în interiorul unei lumi înnoite, în interiorul unei lumi care, din momentul Întropării Domnului, nu mai este doar o lume a omului și a așteptărilor lui, ci „este descoperită ca lumea lui Dumnezeu” (Pr. Alexander Schmemmann, *op. cit.*, p. 128).

În lumea cea nouă, schimbată de Întroparea Fiului lui Dumnezeu, omul poate din nou să aștepte. Însă, de această dată, așteptarea sa este eshatologică: „Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie”. De fapt, din punct de vedere creștin așteptarea nu poate avea decât valențe eshatologice. De aceea este extrem de interesantă și de precisă formula anamnetică din cadrul Sfintei Liturghii, formula care se înscrie în ceea ce spuneam ceva mai sus că este atitudinea definitivă a vârstei copilăriei, vârstă la care copilul așteaptă să fie mare, dar povestește cu convingere lucruri din acea perioadă, ca și când ar aștepta-o, dar, în același timp a și parcurs-o. Anamneza spune că noi ne aducem aminte de toate cele mântuitoare, de toate momentele istoriei mântuirii, istorie în care includem însă și a Doua Venire.

Așa încât, orice așteptare din lumea aceasta sau legată de lumea aceasta este doar secundară, doar un adaos la așteptarea creștină, așa cum spune chiar Iisus Însuși: „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și toate celelalte se vor adăuga vouă” (Mt. 6, 33). Așa cum se arată și în Simbolul Credinței, așteptarea noastră, a creștinilor, este una esențială. Este o așteptare care oferă maxima împlinire care poate fi așteptată de cineva, și anume, ca viața să îi fie veșnică. Dar făcând această mărturisire, acel cineva gustă deja această viață veșnică aici, în Împărăția lui Dumnezeu din lume, care este Biserica. De fapt, așa cum reiese din *Pilda datornicului nemilostiv* și din aceea a *Tânărului bogat*, ceea ce trebuie să așteptăm noi este ca să avem viață. Domnul Hristos vorbește chiar despre un belșug de viață. A accede la acest belșug de viață înseamnă să așteptăm, așteptarea fiind deja împărtășire din Darul lui Dumnezeu Cel din Peștera Betleemului.

Deci, pentru a încheia, nu așteptările lumii, ci așteptarea puterii celei de Sus, putere promisă de Hristos la Înălțarea la cer. De asemenea, nu vorbim despre o așteptare pasivă sau despre o răbdare care cultivă lenea sau complacerea într-o stare rea, ci o așteptare activă, în care noi, prin rugăciune și activitate așezată pe temelia credinței în Hristos – singura temelie care poate fi pusă (I Cor. 3, 11) – începem încă de pe acum să vedem cum se împlinește cuvântul lui Dumnezeu, mulțumind cu bucurie pentru cele primite și încredințați că cele ce vor veni vor fi pentru noi pricină de și mai multă mulțumire și bucurie, așa după cum avem acum viață, iar mai târziu vom avea și mai multă (In. 10,10).

Astfel, Sărbătoarea Nașterii Domnului încearcă să ne concentreze atenția tocmai asupra acestei posibilități unice – pe care ne-o oferă în dar Pruncul înfășat și culcat în ieslea din Betleemul sufletelor noastre, nouă, oamenilor, și anume – ca așteptarea bucuriei să fie pregustată de noi ca o bucurie a așteptării momentului în care ne vom regăsi cu toții întru slava lui Dumnezeu.

Pr. Vasile GAFTON

La slăvitul Praznic al Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos,
cu smerenie rugăm pe Cel Atotputernic să ne dăruiască tuturor sănătate
sufletească și trupească, întru toate bună sporire, iar în Noul An să reverse
asupra noastră și asupra lumii întregi harul păcii, al iubirii și al bucuriei
duhovnicești. Întru mulți și fericiți ani!

Redacția „Telegrafului Român”

REDACTOR-ȘEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Academician Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. **Secretar de redacție:** Dr. Emanuel Tăvală. **Membri:** Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Conf. Dr. Lucian Grozea, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Dr. Vasile Gafton. **Responsabil ediție online:** Dr. Dragoș Boicu.

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2018 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Tiparul executat la *Tipografia Șaguniana* – Sibiu